

Materiały Budowlane	NORMA BRANŻOWA	BN-62/6714-02
	Trachit Mączka i grys	

1. W S T Ę P

1.1. PRZEDMIOT NORMY. Przedmiotem normy jest trachit w postaci mączki i grys dla celów przemysłowych.

1.2. OKREŚLENIE. Mączka i grys trachitowy jest to odpowiednio rozdrobnie, na skała zawierająca glinokrzemian potasu i sodu.

1.3. SORTYMENTY. W zależności od rozdrobnienia rozróżnia się następujące sortymenty:

- a) mączka - M
- b) grys drobny - Gd
- c) grys gruby - Gg

1.4. PRZYKŁAD OZNACZENIA grys drobnego (Gd) do 5 mm:

GRYS DROBNY - Gd - BN-62/6714-02

1.5. NORMY ZWIĄZANE.

PN-53/H-04154	Analiza chemiczna glin, łupków ogniotrwałych i wyrobów szamotowych.
PN/C-60010	Chemiczne badania i próby. Przyrządy do pobierania próbek. Zgłębnik do produktów sypkich i w kawałkach.
PN-58/M-94008	Sita. Wymiary oczek.
PN-60/P-79005	Worki papierowe.
PN-58/H-11074	Odlewnicze materiały formierskie. Badania laboratoryjne. Oznaczenie temperatury spiekania.
RN-55/MPMB-05014	Surowce ceramiczne. Pobieranie i przygotowanie średnich próbek laboratoryjnych.
RN-55/MPMB-05051	Surowce ceramiczne. Oznaczenie cech fizycznych. Próbką na muszkę skaleni i pegmatytów.
RN-56/MPMB-05058	Surowce ceramiczne. Oznaczenie cech fizycznych. Oznaczenie wilgotności.

Zjednoczenie Przemysłu Kruszyw i Surowców Mineralnych	Ustanowiona przez Dyrektora ZPKiSM dnia 14.XII.1962 r. M.P.Nrpoz.	Obowiązuje od dnia 14.XII.62r. w zakresie produkcji i obrotu
---	--	---

2. WYMAGANIA TECHNICZNE**2.1. CECHY FIZYCZNE.**

2.1.1. Uziarnienie. W zależności od rozdrobnienia rozróżnia się następujące sortymenty:

- a) Mączka (M) o ziarnach do 0,1 mm
- b) Grys drobny (Gd) o ziarnach do 5,0 mm
- c) Grys gruby (Gg) o ziarnach do 20,0 mm.

2.1.2. Pozostałości na sitach o oczkach wg PN-58/M-94008 podano w tabeli 1.

Tabela 1

Sortymenty	Bok oczka kwadratowego w mm	Średnica oczka okrągłego w mm	Pozostałość na sicie w %
Mączka (M)	0,1	-	3,0
Grys drobny (Gd)	4,0	5,0	
Grys gruby (Gg)	16,0	20,0	

2.1.3. Zabarwienie po stopieniu dopuszczalne ciemnoszare w temperaturze topliwości max dla mączki i grysów 1350 °C.

2.1.4. Wilgotność. Wilgotność trachitu nie powinna przekraczać dla grysów 5%, a dla mączki 3%.

2.2. SKŁAD CHEMICZNY. W zależności od sortymentu trachit powinien odpowiadać następującemu składowi chemicznemu podanemu w tabeli 2.

Tabela 2

Skład	grys w %	mączka w %
SiO_2 max	75,0	75,0
Al_2O_3 max	16,0	16,0
$\text{Fe}_2\text{O}_3, \text{TiO}_2$ max	1,0	1,3
$\text{MgO} + \text{CaO}$ max	1,8	1,8
K_2O min	6,0	6,0
Na_2O max	1,5	1,5
Straty prażenia max przy 1000 °C	3,0	3,0

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. PAKOWANIE. Trachit w postaci grysów może być dostarczony bez opakowania. Mączka powinna być pakowana w worki papierowe wg PN-60/P-79005 cztero warstwowe o pojemności 50 kg + 1 kg i zawiązane miękkim drutem. Na każdym worku należy umieścić trwały napis z wymienieniem:

- a) nazwa lub znak wytwórni
- b) oznaczenie wg 1.4.
- c) ciężar netto.

3.2. PRZECHOWYWANIE. Grys i mączki należy przechowywać w pomieszczeniach zabezpieczających przed wilgocią.

3.3. TRANSPORT. Mączkę i grys należy przewozić krytymi środkami transportowymi.

4. BADANIA TECHNICZNE

4.1. RODZAJE BADAŃ.

4.1.1. Badania skrócone obejmują:

- a) sprawdzenie uziarnienia
- b) sprawdzenie wilgotności
- c) badanie na topliwość i zabarwienie po stopieniu.

4.1.2. Badania pełne obejmują:

- a) sprawdzenie cech zawartych w 4.1.1.
- b) przeprowadzenie analizy chemicznej.

4.2. WYBÓR RODZAJU BADAŃ. Badania skrócone należy przeprowadzić przed wysyłką każdej partii trachitu. Badania pełne należy przeprowadzić co najmniej raz na kwartał oraz na każde żądanie odbiorcy.

4.3. MIEJSCE PRZEPROWADZANIA BADAŃ. Badania wymienione w pkt. 4.1.1. należy przeprowadzić w zakładzie produkcyjnym.

Badania wymienione w pkt. 4.1.2. b) należy przeprowadzać w zakładach produkcyjnych lub w instytutach naukowo-badawczych, albo odpowiednich zakładach do tego upoważnionych.

4.4. POBIERANIE PRÓBEK. Próbkę grysów należy pobrać wg RN-55/MPMB-05014.

Z każdej partii odpowiedniego sortymentu przeznaczonego do wysyłki należy pobrać próbki zgłębnikiem Nr 5 wg PN/C-60010. Średnią próbkę laboratoryjną należy przygotować w ilości około 5 kg.

Z każdej partii sortymentu przeznaczonego do wysyłki, należy pobierać próbki losowo z 5% ogólnej ilości sortymentu nie mniej jednak niż 6 próbek z partii.

4.5. OKREŚLENIE PARTII. Za partię przyjmuje się jeden sortyment trachitu w ilości 60 ton. Ilości mniejsze od 60 ton wysyłane do jednego odbiorcy należy uznać za partię.

4.6. OPIS BADAŃ.

4.6.1. Wykonanie analizy chemicznej należy przeprowadzić wg PN-53/H-04154

4.6.2. Sprawdzenie wilgotności należy oznaczyć wg RN-56/MPMB-05058.

4.6.3. Oznaczenie uziarnienia. Próbkę mączki w ilości $100 \pm 0,1$ g lub grysu w ilości 1000 ± 1 g wysuszonej w suszarce w temperaturze 110°C do stałego ciężaru należy przesiać przez sito o wymiarach oczek podanych w 2.12. Przesiewanie należy uznać za ukończone, gdy nie więcej niż 1% całej próbki przechodzi przez dane sito w ciągu jednej minuty wstrząsania (około 30 wstrząśnięć na minutę).

Zawartość kruszywa pozostałego na sicie (z) oblicza się w procentach ze wzoru:

$$z = \frac{G_1}{C} \cdot 100\%$$

w którym:

C - ciężar kruszywa przed przesianiem, w gramach

G_1 - ciężar kruszywa pozostałego na sicie, w gramach.

4.6.4. Sprawdzenie topliwości i zabarwienia.

Stopienie próbek należy wykonać wg PN-58/H-11074.

Sprawdzenie zabarwienia należy dokonać po stopieniu wg RN-55/MPMB-05051.

4.7. OCENA WYNIKÓW BADAŃ.

4.7.1. Ocena wyników badania skróconego. Partię trachitu należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie wyniki badania wymienione w 4.1.1. okażą się dodatnie. Jeżeli chociaż jedno z badań da wynik ujemny, partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

4.7.2. Ocena wyników badania pełnego. Partię trachitu należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie wyniki badań wymienione w 4.1.2. dadzą wyniki dodatnie. Jeżeli chociaż jedno z badań da wynik ujemny, partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

4.8. ZAŚWIADCZENIE O JAKOŚCI. Na każdą partię trachitu powinno być wystawione przez producenta zaświadczenie o jakości zawierające następujące dane:

- a) nazwę i adres zakładu wytwórczego
- b) datę zaświadczenia i numer zaświadczenia
- c) oznaczenie wg BN
- d) ilość trachitu w partii
- e) wyniki badań
- f) wymagania normy.

K O N I E C